

Västerviks kommun
vasterviks.kommun@vastervik.se

2024-06-18

1 (20)

Dnr SI 2024:2292

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Ankarsrums
skola 7-9 i Västerviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Ankarsrums skola 7-9* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Ankarsrums skola 7-9* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningens innehåll och arbetssätt behöver anpassas så att den stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla arbetet med att skapa samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med studiero på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla analysen av avvikelser mellan betyg på nationella prov och slutbetyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **31 januari 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:2292) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Ankarsrums skola 7-9 leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samverka. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn, lärarna samt elevhälsans representanter framgår att det finns olika mötesforum där lärarna ges möjlighet att samverka, bland annat har lärarna konferenstid varje vecka där alla lärare deltar. Konferenstiden leds av rektorn eller arbetslagsledaren och tiden fördelas jämnt mellan utvecklingsarbete och arbetet med eleverna så som klassgenomgångar. Det finns även förutsättningar för lärarna att samverka med elevhälsan, exempelvis deltar specialpedagogerna på konferenstiden. Samverkan mellan lärarna sker också på studiedagar och fortbildningstillfällen samt med lärare på andra skolenheter på kommungemensamma ämnesträffar. Det finns en tydlig struktur och tydligt syfte med respektive mötesform.

Rektorn försäkrar sig om att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna ges förutsättningar till kollegialt lärande när de arbetar med pågående utvecklingsinsatser samt vid fortbildningstillfällen. Innevarande läsår bedrivs kollegialt lärande kring bland annat relationellt ledarskap och tillgängliga lärmiljöer. Exempelvis har lärarna läst en bok om relationellt ledarskap och utifrån innehållet fört kollegiala samtal. Lärarna arbetar även kollegialt med att utveckla undervisningen för att öka elevernas läsförmåga. Rektorn deltar på lärarnas konferenstid.

Skolenheten har till viss del gemensamma arbets- och förhållningssätt som är kända och tillämpas av personalen. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt inskickad dokumentation framgår att det finns gemensamma arbets- och förhållningssätt när

det till exempel gäller skolenhetens trygghetsarbete och värdegrundsarbete. Bland annat har personalen en gemensam syn på språkbruk samt vad som gäller kring att uppmärksamma och anmäla kränkningar. Vidare framgår att skolan är mobilfri och eleverna endast får använda mobiltelefonerna i elevkaféet på rasterna. Rektorn och personalen diskuterar gemensamma arbets- och förhållningssätt vid gemensamma möten, exempelvis på den veckovisa konferenstiden. Emellertid framgår av granskningen att även om lärarna i grunden har en gemensam syn i arbetet skiljer det mellan lärare hur arbets- och förhållningssätt tillämpas. Av intervjun med rektorn framgår exempelvis att det saknas en gemensam syn i lärlaget när det gäller arbetet med att göra anpassningar i undervisningen vilket även framgår av intervjuer med lärarna och elevhälsans representanter. Vidare beskriver lärarna att det skiljer mellan dem i vad de förmedlar till eleverna kring vad som är tillåtet på lektionerna och hur lärarna tillämpar konsekvenstrappan. Obehöriga lärare får till viss del en planerad introduktion i arbetet. Det framgår av insänd dokumentation och nationell statistik att en övervägande del av lärarna är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att obehöriga lärare ges stöd i arbetet av en behörig kollega och att rektorn formellt följer upp obehöriga lärares behov av stöd i medarbetarsamtalen. Det finns rutiner för obehöriga lärares introduktion. Emellertid framgår att rutinerna inte alltid efterföljs. Vidare framgår att obehöriga lärare inte tilldelas en mentor.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder till viss del ett strategiskt jämställdhetsarbete. Av intervju med rektorn samt av inskickad dokumentation framgår att rektorn följer upp resultat för att kunna uppmärksamma eventuella könsmonster i verksamheten. När det gäller elevernas kunskapsresultat uppger rektorn att det finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat men att det växlar mellan läsåren i hur det går för flickor och pojkar i olika ämnen. Även resultaten av uppföljning och analys av skolans trygghetsenkät och anmälda kränkningar används av rektorn för att se eventuella könsmonster. Av skolenhetens likabehandlingsplan och plan för kränkande behandling 2024 framgår att resultat av trygghetsenkäten visat att det förekommer att elever använder nedsättande ord kopplade till kön, vilket även framkommer på elevrådets möten. Det finns inplanerade aktiviteter över året för att uppmärksamma individers likheter och olikheter, exempelvis internationella kvinno- och mansdagen samt att det sker insatser kring att förbättra elevers språkbruk. På skolenhetsnivå har det vid uppkomna behov i elevgrupper skett insatser för att stärka både flickor och pojkar, exempelvis gruppövningar. Vidare har det under läsåret skett en kommungemensam insats för att motverka machokultur. Rektorn uppger att insatsen har lett till ett förbättrat

språkbruk bland eleverna men hen har också uppmärksammat ett behov av att vidare diskutera sådana frågeställningar i en årskurs. Emellertid visar granskningen att det inte pågår några skolgemensamma insatser eller kompetensutvecklingsinsatser kring jämställdhet på skolenheten innevarande läsår. Rektorn följer inte heller upp hur lärarna omsätter läroplanens jämställdhetsuppdrag i undervisningen.

Uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder

Rektorn följer systematiskt upp elevernas kunskapsresultat såväl på individ- och gruppnivå som skolenhetsnivå. Av intervjuer med rektorn, lärarna, elevhälsans representanter samt av inskickad dokumentation framgår att det sker en uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, klasser och årskurser samt att resultaten följs upp över tid. Uppföljningen omfattar även resultat på nationella prov och eventuella resultatskillnader mellan flickor och pojkar. Rektorn sammanställer kontinuerligt elevernas resultat och utifrån rektorns sammanställning följs resultaten upp och diskuteras vid termins- och läsårsslut samt under terminerna vid så kallade mitterminsavstämningar och klassgenomgångar. Efter läsårslutet sker analys på aggregerad nivå i lärarlaget tillsammans med rektorn. Elevhälsan är involverad i den kontinuerliga uppföljningen tillsammans med lärarna, men även på elevhälsoträffarna då elevernas resultat diskuteras utifrån rektorns sammanställning.

Rektorn följer i huvudsak upp undervisningens genomförande. Av intervjun med rektorn framgår att hen följer upp undervisningens genomförande vid medarbetarsamtalen. Exempelvis diskuterar rektorn hur lärarna arbetar för att eleverna ska kunna ta till sig undervisningen. Vidare framgår att rektorn följer upp undervisningens genomförande med eleverna i elevrådet. I sin uppföljning har rektorn bland annat uppmärksammat att lärarna behöver arbeta med att differentiera undervisningen vilket hen har diskuterat med lärarna. Vid medarbetarsamtalet följs även lärarnas förutsättningar i undervisningen upp, exempelvis lärares behov av kompetensutveckling. Emellertid genomför rektorn inte några verksamhetsbesök hos lärarna.

Rektorns uppföljning av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är begränsad. Av inskickad dokumentation och intervju med rektorn framgår att skolenhetens värdegrundsarbete följs upp genom elevenkäter samt genom arbetet med skolenhetens likabehandlingsplan och plan för kränkande behandling. Utöver det förebyggande och främjande arbete som sker, genomför lärarna även aktiviteter kring värdegrundsfrågor med eleverna utifrån identifierade behov i uppföljning och analys. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att värdegrundsfrågor tas upp i undervisningen i olika ämnen. Emellertid framkommer att även om det visserligen kan

förekomma gemensamma diskussioner om lärarnas arbete med värdegrundsuppdraget på konferenser, är det sällan att det förekommer att de i övrigt pratar om detta. Dessutom, även om rektorn förvisso diskuterar hur lärarna bemöter eleverna vid medarbetarsamtalen, framgår av intervjuer med såväl rektorn som lärarna att rektorn i övrigt inte följer upp om eller på vilket sätt lärarna arbetar med att integrera värdegrundsuppdraget i undervisningen.

Utifrån sin samlade analys fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter framgår att uppföljningen av elevernas kunskapsresultat visar att måluppfyllelsen i vissa ämnen är låg. Rektorn förklarar resultaten med att elevernas läsförmåga och studieteknik har blivit sämre vilket föranlett insatser för att stötta elevernas läsförmåga samt att eleverna ges undervisning i studieteknik. Vidare har rektorn beslutat om insatser för att göra undervisningen mer tillgänglig för eleverna och att lärarna ska arbeta kollegialt med fortbildning kring relationellt ledarskap. Uppföljningen av elevernas kunskapsresultat visar även att elevernas resultat i ämnet matematik är låga. Rektorn beslutade inför innevarande läsår att organisera om undervisningen utifrån elevernas behov. Insatsen har inte utvärderats ännu, men tidiga resultat visar på positiva effekter vad gäller elevernas resultat och ökad studiero. Granskningen visar också att rektorn fördelar resurser inom skolenheten utifrån elevernas behov samt lärarnas kompetens och behörigheter och resursfördelningen justeras kontinuerligt utifrån de behov som uppkommer under läsåret. Exempelvis kan resursfördelningen justeras utifrån behov som specialpedagogerna identifierar i elevgrupperna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att rektorns uppföljning av undervisningen inte omfattar hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Detta riskerar att medföra att undervisningen inte blir likvärdig avseende skolans uppdrag kring normer och värden i undervisningen.

Av Lgr22 kap 1 framgår att skolan ska arbeta för att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i arbetet med att följa upp undervisningen även inkluderar hur lärare arbetar med normer och värden i undervisningen. Arbetet kan exempelvis utgå från rektorns befintliga rutiner kring uppföljningen av undervisningen till att även omfatta arbetet med normer och värden i undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Variation, ett aktivt lärarstöd och struktur

Undervisningen präglas av variation, både vad gäller arbetsformer och uppgifter. Till exempel visar lektionsobservationer exempel på varierande aktiviteter såsom diskussion i grupper, film samt enskilt skrivarbete och läsning. Eleverna beskriver att de kan få arbeta på olika sätt, exempelvis enskilt, i par eller i grupp. Exempelvis inleddes en av de observerade lektionerna i ämnet svenska med en genomgång under vilken läraren förklarade och resonerade med eleverna om olika begrepp. Därefter fick eleverna svara på frågor om ett antal ord som sedan återkom i en text som läraren läste för eleverna. Läraren diskuterade därefter med eleverna i helklass olika frågeställningar kopplade till etik och moral och lektionen avslutades med att eleverna arbetade enskilt med frågor kring texten de tillsammans läst.

Lärarna försäkrar sig om att eleverna förstår innehållet i uppgifterna, bibehåller sitt engagemang samt handleder eleverna på olika sätt under lektionerna. Av observationer och intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna på olika sätt ger eleverna stöd och hjälp i arbetet genom att förklara, ställa frågor och hjälpa eleverna att komma igång. Vid flera av de observerade lektionerna framgår att lärare under lektionens gång fortlöpande stämmer av med eleverna hur det går samt förklarar och hjälper eleverna att komma vidare i sitt arbete. Eleverna beskriver att de får hjälp av läraren om de tycker att något är svårt i undervisningen. Exempelvis kan läraren förklara en uppgift på ett annat sätt.

Undervisningen är till viss del målfokuserad och strukturerad. Av intervjuer med lärarna framgår att de planerar för struktur i undervisningen, exempelvis genom att lektionen inleds med en genomgång och därefter får eleverna ta till sig ämnet på olika sätt, bland annat genom att läsa, lyssna och diskutera eller genom laborativa moment, samt att lektionen avslutas gemensamt. Lärarna beskriver att även om det inte finns ett gemensamt överenskommet lektionsupplägg anger de oftast start- och stopptid för lektionen. Vidare framgår av lärarintervjuerna att undervisningens syfte och mål presenteras för eleverna framförallt vid inledningen av ett nytt arbetsområde men att det även finns tillgängligt för eleverna på skolans digitala plattform. Även eleverna beskriver att lektionerna oftast inleds av läraren med en genomgång, vilket även framgår av genomförda lektionsobservationer. Flera av observationerna innehåller genomgångar, ett logiskt flöde av arbetsuppgifter och en sammanfattande avslutning. Emellertid framgår av intervjuer med eleverna att tydligheten i lektionsstruktur skiljer sig mellan olika lärare. Det skiljer också i vilken omfattning undervisningens syfte och mål tydliggörs för eleverna.

Elevernas delaktighet i sitt eget lärande och inflytande i undervisningen

I undervisningen finns utrymme för eleverna att reflektera över olika frågor och till viss del över sitt eget lärande. Granskningen visar att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera över frågor som inte har ett givet svar. Några av lektionsobservationerna visar exempel på att lärare resonerar med eleverna om olika tänkbara svar samt ställer följdfrågor till eleverna för att fördjupa resonemanget och att eleverna parvis diskuterar olika frågeställningar. Vidare framgår av intervjuer med eleverna att lärarna för samtal med eleverna om olika strategier för lärande och att eleverna får möjlighet att göra uppgifter på olika sätt. Rektorn har också schemalagda lektioner för alla elever kring studieteknik. Andra tillfällen då eleverna får reflektera över sitt eget lärande är i samband med utvecklingssamtal och i övergångar mellan årskurser då lärare och elever kan diskutera elevernas utveckling och progression. Samtidigt beskriver lärarna att det kan vara svårt att engagera eleverna i att reflektera kring sitt lärande. Eleverna instämmer i att återkoppling och reflektion kring deras lärande sker vid utvecklingssamtalet, men i övrigt i mindre omfattning.

I undervisningen ingår metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, men omfattningen av elevernas delaktighet varierar mellan lärare och ämnen. Av intervjuer med lärarna, elevhälsans representanter och eleverna framgår att lärarna ger eleverna möjligheter till delaktighet när det gäller att planera undervisningen. Såväl lärarna som eleverna beskriver att lärarna kan ge eleverna flera olika alternativ kring arbetssätt och examinationsform och att eleverna får välja hur de vill tillägna sig ett material, exempelvis genom att läsa eller lyssna. Vidare framgår av

intervjuer med eleverna att de även har möjlighet att påverka undervisningens innehåll, exempelvis genom att välja vad de vill skriva om utifrån sitt intresse eller välja hur en uppgift ska utformas. Av intervjuer med lärarna och eleverna samt elevhälsans representanter framgår att lärarna samlar in elevernas synpunkter om undervisningen på olika vis, exempelvis i slutet av en lektion genom så kallade exit tickets eller efter ett avslutat arbetsområde. Vissa lärare utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna i slutet av en termin. Det skiljer sig dock mellan lärare och ämnen i vilken omfattning eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i planeringen av undervisningen och att elevernas delaktighet i utvärderingen av undervisningen inte sker med systematik i alla ämnen.

Motivation och anpassningar

I undervisningen finns inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med lärarna framgår att en del i det motivationsskapande arbetet är att skapa goda relationer till eleverna. Vidare beskriver lärarna att de ger eleverna valmöjligheter utifrån elevernas intresse samt uppmuntrar eleverna, vilket även framgår av intervjuer med eleverna och observerade lektioner. Lärarna stärker också elevernas självförtroende och visar vilka förväntningar de har på eleverna genom att prata med eleverna om deras styrkor och genom att tydliggöra sina förväntningar på eleverna, exempelvis genom att uppmuntra elever att utveckla arbetet med en uppgift. Lärarna beskriver att de anpassar sina förväntningar till enskild elev, men samtidigt framgår av elevintervjuerna att elever upplever att det kan förekomma att lärare ställer för höga krav.

Undervisningen är till innehåll och arbetssätt delvis anpassad till aktuell elevgrupp och till elevernas enskilda behov. Av intervju med lärarna framgår visserligen att de på olika sätt arbetar med anpassningar i undervisningen och att lärarna i viss utsträckning samarbetar med elevhälsan i detta arbete. Exempelvis får elever vid behov extra genomgångar och instruktioner samt hjälp att komma igång. Vidare framgår att lärarna arbetar med att anpassa lektionsinnehållet genom att bryta ned innehållet i mindre delar eller genom att eleverna har möjlighet att ta till sig ett ämne på olika sätt. Av intervjuer med elever, lärare och representanter för elevhälsan framgår vidare att eleverna till viss del får arbeta med uppgifter på olika nivåer. Nivåanpassningen kan exempelvis ske genom att läraren visar eleverna hur en uppgift kan göras på olika nivåer eller att låta eleverna arbeta i grupper utifrån kunskapsnivå. Emellertid framgår av intervjuer med eleverna att det skiljer mellan ämnen och lärare i vilken omfattning undervisningen anpassas. Exempelvis får alla elever i vissa ämnen arbeta med samma uppgifter och de får vänta på att resten av gruppen ska bli klara med en uppgift utan att få extrauppgifter. Vidare uppger eleverna att trots nivåanpassad undervisning i

ämnen så som matematik och engelska finns det elever som inte utmanas på den nivå de befinner sig kunskapsmässigt. Av intervju med elevhälsans representanter framgår vidare att det skiljer mellan lärare i vilken utsträckning de gör anpassningar i sin undervisning. Exempelvis uppger elevhälsans representanter att vissa lärare anpassar undervisningen både för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och för elever som behöver stöd, till exempel i form av en anpassad lärmiljö, medan andra lärare i begränsad utsträckning arbetar med att göra anpassningar för elever i sin undervisning. Rektorn för diskussioner med lärarna kring anpassningar och är medveten om att det trots diskussioner skiljer sig mellan lärare i vilken grad undervisningen anpassas till aktuell elevgrupp.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningens innehåll och arbetssätt behöver anpassas så att den stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att det varierar i vilken grad lärarna anpassar undervisningen så att alla elever blir utmanade och stimulerade utifrån sina individuella behov och förutsättningar.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

Enligt 3 kap. 2 § skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt uppfyller de betygskriterier som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn och lärarna att utveckla arbetet med att planera och anpassa undervisningen utifrån olika elevers behov. I det ingår att också tillsammans hitta arbetssätt så att även de elever som lätt når målen stimuleras och utmanas att nå så långt som möjligt i sitt lärande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområden finns.

Arbetet för trygghet

På skolenheten arbetar personalen medvetet och utifrån ett gemensamt förhållningssätt för att skapa en trygg miljö för eleverna. Av inskickad dokumentation och av samtliga intervjuer framgår att det bedrivs ett främjande och förebyggande trygghetsarbete där skolenhetens socialpedagog har en central roll. Exempelvis skapar socialpedagogen övningar kring likabehandling, trygghet och värdegrundsfrågor som lärare och elever arbetar med varje hösttermin. Socialpedagogen deltar även på elevrådets möten och diskuterar bland annat skolenhetens likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling med elevrådet. Vidare har skolenheten rutiner kring elevernas telefoner. Telefonerna förvaras i skåp i elevkaféet och får endast användas i kaféet. Vidare har rektorn i förebyggande syfte beslutat om ett förbud mot så kallat skojbråk. Dessutom har vuxennärvaron ökat i skolans korridorer och elevkaféet är bemannat av vuxen personal. Av intervjuer med eleverna framgår att lärarna pratar med eleverna om hur man ska vara mot varandra och om beteende på sociala medier. Det framgår av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter att det finns en samsyn bland personalen i det främjande och förebyggande arbetet. På möten såsom arbetslagsmöten diskuteras gemensamma förhållningssätt hos personalen i arbetet för att eleverna ska vara trygga i skolan. Exempelvis har rektorn gått igenom och tydliggjort gemensamma rutiner vid kränkingsanmälningar för personalen.

Skolan kartlägger och analyserar elevernas upplevelse av trygghet samt vidtar vid behov åtgärder. Av samtliga intervjuer framgår att det regelbundet sker kartläggningar av elevernas upplevelse av trygghet. Exempelvis får eleverna regelbundet svara på skolenhetens enkät med frågor kring trygghet och trivsel vilken även inkluderar frågor om kränkningar på sociala medier. Även Skolinspektionens enkät används i uppföljningen. Socialpedagogen analyserar resultatet av skolenhetens enkät och återkopplar resultatet till lärarna och elever. Eleverna i årskurs 7 tillfrågas också om

tryggheten i enskilda intervjuer som genomförs av socialpedagogen. Flera åtgärder har vidtagits utifrån vad kartläggningarna visat. Bland annat har insatser skett för att eleverna ska vara trygga vid användning av toaletter och omklädningsrum. Vidare har socialpedagogen på förekommen anledning gjort övningar med eleverna samt föreläst på mentorstid i syfte att minska och förebygga kränkningar. Dessutom sker insatser för att förbättra elevers språkbruk. Det har även skett riktade insatser i en årskurs utifrån uppkomna behov i syfte att skapa gemenskap och relationer mellan elever. Rektorn uppger att det är lugnare på skolan nu än tidigare vilket även framgår av elevintervjuerna. Eleverna uppger att de överlag känner sig trygga på skolan.

Studiero och lugn miljö

Elevernas upplevelse av studiero följs upp på olika sätt och åtgärder sätts in vid behov. Av samtliga intervjuer framgår att elevernas upplevelse av studiero följs upp genom skolans egna enkäter. Rektorn uppger att studieron på skolan har förbättrats under innevarande läsår vilket även framgår av elevintervjuerna, men graden av studiero kan dock variera mellan olika elevgrupper, ämnen och lärare. Rektorn, lärarna och elevhälsans representanter beskriver att insatser pågår för att skapa bättre studiero i en av årskurserna. Rektorn uppger att insatserna hitintills har gett positiv effekt på studieron. Vidare har omorganisationen med nivåanpassade grupper i ämnet matematik ökat studieron i elevgrupperna.

Vid skolan bedrivs till viss del ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero som eleverna deltar i. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter framgår att det finns gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero, exempelvis att lärarna styr elevernas placering i klassrummet, att eleverna lämnar in sina telefoner under lektionstid och att användning av grupprum i undervisningen ska ha ett klart syfte. Av samtliga intervjuer framgår att personalen diskuterar skolenhetens gemensamma ordningsregler med eleverna samt att lärarna skapar förutsättningar för studiero genom ett relationellt arbetssätt och att de samtalar med eleverna om vad som gäller i klassrummet. Vidare framgår att lärarna för diskussioner i arbetslaget kring att skapa samsyn i arbetet med studiero. Exempelvis har rektorn och lärarna diskuterat att utgångspunkten är att eleverna ska vara kvar i klassrummet för att undvika att elever hamnar i korridorerna. Rektorn uppger att det även i förebyggande och främjande syfte har påbörjats diskussioner kring gemensamma arbetssätt för hur lektioner ska startas upp och avslutas, liksom om en gemensam anpassad lärmiljö, men rektorn uppger att även om lärarna är överens om att målet är att det ska vara studiero så skiljer det mellan lärarna hur målet ska uppnås och en samsyn i frågan saknas. Av granskningen framgår också att även om det finns viss samsyn och vissa gemensamma strategier för att skapa och

upprätthålla studieron, arbetar lärarna olika i det åtgärdande arbetet och att det skiljer mellan dem i vad de förmedlar till eleverna kring vad som är tillåtet på lektionerna samt hur lärarna tillämpar konsekvenstrappan och hur regler kring elevernas telefoner efterlevs.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla arbetet med att skapa samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med studiero på skolan.

Skolinspektionen bedömer att det till viss del pågår ett gemensamt arbete i syfte att skapa studiero samt att lärarna till viss del har en samsyn i arbetet men att det varierar hur lärarna tillämpar överenskomna gemensamma förhållningssätt.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Av Lgr 22 avsnitt 2.8, Rektorns ansvar, framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att skapa rutiner och strategier för att skapa och bibehålla studiero och som också tillämpas av lärarna. Detta kan ske genom att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar vad som kännetecknar god studiero och vilka faktorer som är betydelsefulla för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Det kan till exempel handla om att rektorn initierar gemensamma diskussioner om förhållningssätt inom ramen för det kollegiala lärandet. En annan del i arbetet kan vara att ge personalen förutsättningar att lära av varandra, exempelvis genom att dela goda exempel på arbetssätt med varandra. Rektorn kan också engagera elevhälsans professioner i arbetet, utifrån deras roller och funktioner. Eftersom genomförandet av undervisningen i hög grad påverkar studieron, är också arbetet med att anpassa undervisningen så att den utmanar och stimulerar alla elever en del i att förbättra studieron på skolan.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Av insänd dokumentation samt av intervju med rektorn och lärarna framgår att lärarna har förutsättningar att diskutera likvärdig bedömning. Det sker till exempel under lärarnas konferenstid eller på studiedagar. Lärarna uppger också att de samverkar kring bedömningsuppgifter, exempelvis sambedömer de elevers texter i ämnet svenska. Vid behov diskuterar lärarna även sina bedömningar och sin betygssättning med rektorn. De nationella proven i ämnena engelska, matematik och svenska sambedöms tillsammans med lärare från andra skolenheter i kommunen medan de nationella proven i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen sambedöms av lärarna på skolenheten. De nationella proven avidentifieras. Härutöver deltar lärarna i engelska, matematik och svenska i kommungemensamma träffar kring bedömning. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna i många ämnen använder Skolverkets bedömningsstöd. Obehöriga lärare får stöd av behörig kollega i arbetet med bedömningar. Det framgår av granskningen att det finns lärare som är ensamma om att undervisa i sitt ämne på skolenheten. Rektorn beskriver att lärarna i dessa ämnen har möjlighet att diskutera bedömning med lärare som undervisar på andra skolenheter på kommungemensamma ämnesträffar.

Uppföljning och analys av bedömningar och betyg

Rektorn följer till viss del upp och analyserar lärarnas bedömningar och betygssättning. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarnas bedömning och betygssättning följs upp av rektorn och att hen för ett resonemang på skolan med lärarna kring eventuella avvikelser. Rektorn har i sin uppföljning bland annat identifierat att lärare i vissa ämnen inte använder hela betygsskalan samt konstaterat skillnader mellan lärares bedömningspraktik vilket föranlett kompetensutveckling för skolenhetens lärare och kollegiala diskussioner om bedömning. Av nationell statistik framgår att eleverna i årskurs 9 har fått betydligt högre slutbetyg jämfört med provbetygen på de nationella proven i matematik de senaste två åren och att

avvikelserna är högre än genomsnittet för riket. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att dessa avvikelser diskuterats och att bedömningen inte omfattade alla delar som ska bedömas. På samma sätt är avvikelserna stora i årskurs 9 i ämnet svenska för läsåret 2022/23. Rektorn beskriver att det diskuterades med lärarna i samband med betygssättningen och att lärarna har kunnat motivera betygen. Emellertid framkommer av lärarintervjuerna att när det gäller avvikelserna i ämnena matematik och svenska är det endast avvikelsen i ämnet matematik som diskuterats. Både lärare och rektorn beskriver att de har diskuterat att resultaten på de nationella proven särskilt ska beaktas vid betygssättningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla analysen av avvikelser mellan betyg på nationella prov och slutbetyg.

Skolinspektionen bedömer att rektorn följer upp eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning men det är oklart i vilken utsträckning rektorn diskuterar dessa med lärarna. Rektorns analys av orsaker till avvikelser mellan slutbetyg och betyg på nationella prov behöver fördjupas.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare anges i 3 kap. 14 § skollagen att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Skolverkets kommentarer till allmänna råd om Betyg och provning (SKOLFS 2022:417), s. 48 framgår att det är viktigt att skolenheten har rutiner för att analysera betyg och nationella provbetyg för att säkerställa att betygen är så rättvisande och likvärdiga som möjligt och att resultaten från de nationella proven särskilt har beaktats. Om det kommer fram att det finns avvikelser mellan betyg och betyg från ett nationellt prov, är det av vikt att rektorn följer upp vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte. Vissa avvikelser som upptäcks i en sådan analys kan naturligtvis vara motiverade. Rektorn kan då behöva få mer information från lärarna om orsakerna till avvikelserna. Utifrån vad uppföljningen av betygen och betygssättningen visar kan rektorn behöva sätta in olika insatser. Det kan handla om att se över hur arbetet med betygssättning är organiserat eller att vid behov säkerställa att lärare får kompetensutveckling så att betygen sätts i enlighet med författningarna. Det kan även handla om att säkerställa att lärare har fått möjligheter att samråda med andra lärare vid tveksamheter om hur en elevs resultat på ett

nationellt prov särskilt har beaktats vid betygssättningen. Vidare framgår på sid. 47 att när lärare följer upp hur den egna betygssättningen förhåller sig till provbetygen från nationella prov handlar det om att ställa sig frågor om den egna tolkningen av betygskriteriernas nivåer ligger för högt eller för lågt i relation till de nationella provens. Ju större avvikelser på gruppnivå mellan betyg och nationella provbetyg, desto större skäl att analysera om avvikelserna indikerar att lärarens egna betygskrav behöver sänkas eller höjas. En analys kan också behöva göras för att ta reda på varför läraren har bedömt att provresultatet inte har gett en lika relevant bild av nivån på elevernas kunskaper som det egna betygssunderlaget har gett.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att på ett systematiskt sätt följa upp och analysera eventuella avvikelser mellan betyg på nationella prov och slutbetyg. Rektorn kan även tillsammans med lärarna diskutera principerna för en rättvisande och likvärdig betygssättning i olika ämnen, både med och utan nationella prov, samt hitta sätt att kalibrera betygen gentemot både andra skolor och med riket.

På Skolinspektionens vägnar

X Tobias Thorén

Beslutsfattare
Signerat av: Tobias Thorén

X Therese Nehler

Föredragande
Signerat av: Therese Nehler

I handläggningen av ärendet har även utredarna Mats Pellbring och Christoffer Martinelle medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med representanter för skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13 och 14 maj 2024. Vidare genomfördes en digital intervju genomfördes den 15 maj 2024. Besöket genomfördes av utredarna Therese Nehler, Mats Pellbring och Christoffer Martinelle.

Ankarsrums skola är en grundskola med årskurserna F-6 respektive 7-9 uppdelat på två skolenheter. Det är endast skolenheten Ankarsrums skola 7-9 som omfattas av den här granskningen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens granskning hade Ankarsrums skola 7-9 cirka 115 elever. Skolenheten leds av en rektor.